

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI¹⁾

z dnia ... 2026 r.

**w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy
programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z
niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym**

Na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 1 lit. a i b ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, 1160 i ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Określa się podstawę programową:

- 1) wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego, stanowiącą załącznik nr 1 do rozporządzenia;
- 2) kształcenia ogólnego dla:
 - a) szkoły podstawowej, stanowiącą załącznik nr 2 do rozporządzenia,
 - b) szkoły podstawowej – dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, stanowiącą załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 2. Podstawę programową wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego, określoną w załączniku nr 1 do rozporządzenia, stosuje się także do prowadzenia wychowania przedszkolnego w ośrodkach umożliwiających dzieciom z niepełnosprawnością intelektualną z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2026 r.

MINISTER EDUKACJI

¹⁾ Minister Edukacji kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji (Dz. U. poz. 2717).

GEOGRAFIA

Cele nauczania

1. Korzystanie z różnych źródeł informacji, w tym map, aplikacji geograficznych systemów informacyjnych (GIS), fotografii, zdjęć lotniczych i satelitarnych, rysunków, wykresów, diagramów, danych statystycznych, tekstów źródłowych, wraz z ocenianiem ich przydatności, oraz stosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych do pozyskiwania, przetwarzania, wizualizacji i analizy danych.
2. Rozumienie i wyjaśnianie przyczyn przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego zróżnicowania Polski i świata.
3. Identyfikowanie relacji oraz współzależności między elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego zachodzących w skalach lokalnej, regionalnej i globalnej.
4. Rozumienie i wyjaśnianie prawidłowości dotyczących zjawisk i procesów zachodzących w środowisku geograficznym.
5. Rozpoznawanie i ocenianie efektów działalności człowieka w środowisku geograficznym oraz poszukiwanie rozwiązań redukujących ich niepożądane skutki, ze szczególnym uwzględnieniem zmian klimatycznych.
6. Rozbudzanie ciekawości świata, wrażliwości i uważności na piękno krajobrazu oraz umiejętności subiektywnej oceny znaczenia środowiska geograficznego, skutkujących postawą odpowiedzialności za przestrzeń otaczającą ucznia.
7. Wykorzystywanie wiedzy i umiejętności geograficznych do rozwiązywania problemów z życia codziennego oraz analizy zjawisk zachodzących w otoczeniu.

Specyfika i struktura przedmiotu

Geografia jest przedmiotem interdyscyplinarnym, kształtującym ciekawość świata i poczucie odpowiedzialności za zmiany zachodzące w środowisku przyrodniczym i społeczno-gospodarczym. Prowadzi uczniów do poznania, zrozumienia i wyjaśniania złożoności środowiska geograficznego, dzięki czemu wyposaża ich w kompetencje umożliwiające racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska. Zapewnia uczniom warunki do stawiania pytań „dlaczego?” i „w jaki sposób”, co sprzyja rozwojowi krytycznego myślenia oraz podejmowaniu przez nich sprawczych działań w środowisku geograficznym. Dotyczy to zwłaszcza reagowania na sytuacje kryzysowe – związane ze stanem środowiska, jakością życia, sytuacją społeczno-gospodarczą i geopolityczną – przez działania partycypacyjne, podejmowane w imię wartości: prawdy, dobra i piękna. Geografia w szkole podstawowej buduje nie tylko wiedzę o świecie, ale także postawy obywatelskie, dzięki czemu przygotowuje uczniów do aktywnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Geografia zapewnia uczniom zrozumienie środowiska przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego w ujęciu relacyjnym oraz czyni ich gotowymi do podejmowania działań wynikających z wyzwań o charakterze lokalnym, regionalnym i globalnym. Ważnym wyróżnikiem przedmiotu są zajęcia terenowe, realizowane w najbliższej okolicy, które sprzyjają kształtowaniu u uczniów uważności, wrażliwości i odpowiedzialności.

W podstawie programowej geografii wyodrębniono moduł ekonomiczno-finansowy, moduł medialny i moduł klimatyczny.

Oczekiwane efekty uczenia się

1. Przyrodnicze, społeczno-gospodarcze i kulturowe zróżnicowanie świata – na wybranych przykładach. Uczeń:
 - 1) posługuje się globusem, mapami świata i mapami kontynentów do określania położenia wybranych krajów na kuli ziemskiej oraz wykazuje jego wpływ na warunki przyrodnicze na ich obszarze;
 - 2) na przykładzie położenia krajów europejskich wyjaśnia różnice między czasem słonecznym, strefowym i urzędowym;
 - 3) porównuje środowisko przyrodnicze Indii i Indonezji oraz wykazuje jego wpływ na gospodarkę;

- 4) wyjaśnia związek poziomu rozwoju gospodarczego krajów położonych nad Zatoką Perską z eksploatacją zasobów surowców energetycznych;
- 5) wykazuje wpływ środowiska przyrodniczego Sahelu na warunki życia jego mieszkańców – moduł klimatyczny;
- 6) identyfikuje działy gospodarki stanowiące podstawę rozwoju w Norwegii, w Irlandii i w Maroku;
- 7) na przykładzie Stanów Zjednoczonych i Japonii przedstawia przyczyny rozwoju technopolii oraz wyjaśnia ich znaczenie w gospodarce opartej na wiedzy;
- 8) identyfikuje konflikt interesów między gospodarczym wykorzystaniem Amazonii a skutkami jej wylesiania – moduł klimatyczny;
- 9) porównuje Amerykę Południową i Azję w zakresie kulturowego zróżnicowania ludności, zachowując postawę szacunku i otwartości wobec osób z różnych kręgów kulturowych;
- 10) przedstawia rozmieszczenie ludności i cechy gospodarki Australii na tle warunków przyrodniczych;
- 11) porównuje środowisko geograficzne Arktyki i Antarktyki.

Fakultatywne efekty uczenia się (nauczyciel realizuje z uczniami przynajmniej jeden).

Uczeń:

- 1) porównuje rolnictwo Argentyny i Brazylii;
- 2) porównuje środowisko geograficzne delt Nilu i Nigru;
- 3) wyjaśnia zmiany znaczenia Stanów Zjednoczonych i Chin w gospodarce światowej.

2. Położenie Polski i jego konsekwencje. Uczeń:

- 1) opisuje przebieg granic Polski na podstawie map, zdjęć satelitarnych i innych źródeł informacji;
- 2) na podstawie danych z wybranych stacji meteorologicznych wyjaśnia, dlaczego klimat Polski jest klasyfikowany jako umiarkowany ciepły przejściowy;
- 3) przedstawia przyczyny zróżnicowania rzeźby terenu Polski;
- 4) identyfikuje źródła zanieczyszczenia Morza Bałtyckiego oraz uzasadnia potrzebę współpracy krajów nadbałtyckich w celu racjonalnego gospodarowania jego zasobami;

- 5) przedstawia pozaprzyrodnicze konsekwencje położenia Polski w Europie Środkowo-Wschodniej.

Fakultatywne efekty uczenia się (nauczyciel realizuje z uczniami przynajmniej jeden).

Uczeń:

- 1) na przykładzie Polski identyfikuje obszary asejsmiczne i pensejsmiczne;
- 2) wyszukuje i przedstawia informacje o lokalnej współpracy transgranicznej Polski w ramach struktur Unii Europejskiej;
- 3) uzasadnia potrzebę współpracy z Polonią oraz wyszukuje informacje o wybranych wydarzeniach lub inicjatywach polonijnych.

3. Przemiany gospodarcze w Polsce na tle Europy. Uczeń:

- 1) przedstawia zmiany w strukturze gospodarki Polski i wybranych krajów Europy – moduł ekonomiczno-finansowy;
- 2) analizuje wpływ czynników przyrodniczych na rolnictwo w Polsce;
- 3) analizuje zmiany w przestrzennym zróżnicowaniu głównych upraw i chowu zwierząt w Polsce;
- 4) wyszukuje i przedstawia informacje o restrukturyzacji i modernizacji przemysłu w Polsce – moduł ekonomiczno-finansowy;
- 5) przedstawia zmiany w strukturze produkcji energii elektrycznej w Polsce oraz wyzwania związane z transformacją energetyczną – moduł klimatyczny;
- 6) na wybranych przykładach wyjaśnia znaczenie usług w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski – moduł ekonomiczno-finansowy.

Fakultatywne efekty uczenia się (nauczyciel realizuje z uczniami przynajmniej jeden).

Uczeń:

- 1) pozyskuje informacje o wpływie przynależności Polski do Unii Europejskiej na funkcjonowanie sektorów rolnictwa, przemysłu i usług – moduł ekonomiczno-finansowy;
- 2) wyjaśnia zmiany kierunków i struktury towarowej handlu zagranicznego Polski;
- 3) wyszukuje i przedstawia informacje o wielkości i strukturze przeładunków w portach morskich w Polsce.

4. Przemiany społeczne w Polsce. Uczeń:

- 1) analizuje zmiany liczby ludności i zmiany w strukturze wieku ludności Polski;
- 2) przedstawia przyczyny zróżnicowania gęstości zaludnienia w Polsce;
- 3) stosuje mapy statystyczne do analizy przyczyn i skutków migracji wewnętrznych w Polsce;
- 4) wykazuje wpływ migracji zagranicznych na społeczeństwo i gospodarkę Polski – moduł ekonomiczno-finansowy;
- 5) przedstawia zmiany funkcji i struktury przestrzennej miast oraz identyfikuje efekty transformacji miast przemysłowych w Polsce;
- 6) przedstawia zmiany na rynku pracy wynikające z uwarunkowań demograficznych, gospodarczych i technologicznych – moduł ekonomiczno-finansowy;
- 7) przewiduje konsekwencje senioralizacji i depopulacji dla rozwoju gospodarczego i jakości życia – moduł ekonomiczno-finansowy.

Fakultatywne efekty uczenia się (nauczyciel realizuje z uczniami przynajmniej jeden).

Uczeń:

- 1) wyszukuje dane o strukturze wieku i płci ludności wybranego obszaru oraz wykonuje w arkuszu kalkulacyjnym piramidę wieku i płci;
- 2) wyszukuje dane o sytuacji demograficznej wybranego obszaru oraz wykonuje mapę statystyczną (kartogram lub kartodiagram) w aplikacji GIS, edytorze graficznym, arkuszu kalkulacyjnym lub korzystając z geoportalu;
- 3) na wybranych przykładach przedstawia przyczyny i skutki wykluczenia transportowego i cyfrowego.

5. Geozagrożenia i globalne zmiany środowiskowe. Uczeń:

- 1) na podstawie map, wyników analiz w aplikacji GIS i innych źródeł informacji wskazuje obszary występowania geozagrożeń na świecie i w Polsce – moduł klimatyczny;
- 2) analizuje przyrodnicze i antropogeniczne uwarunkowania zmian klimatu w skalach lokalnej, regionalnej i globalnej oraz formułuje hipotezy dotyczące ich skutków – moduł klimatyczny;

- 3) dyskutuje o przyczynach i skutkach zmian środowiskowych, w tym pustoszczenia, deforestacji, zaniku pokrywy lodowej, podnoszenia się poziomu oceanów – moduł klimatyczny.

Fakultatywne efekty uczenia się (nauczyciel realizuje z uczniami przynajmniej jeden).

Uczeń:

- 1) na wybranych przykładach z obszaru Polski wykazuje związek niedoboru wody z cechami środowiska przyrodniczego lub z jego antropogenicznym przekształceniem – moduł klimatyczny;
- 2) wyjaśnia wpływ ekstremalnych opadów, zmian pokrywy śnieżnej i zaniku lodowców na stan wody w rzekach Europy, żeglugę śródlądową oraz produkcję energii elektrycznej – moduł klimatyczny;
- 3) ocenia ryzyko występowania geozagrożeń w miejscu zamieszkania lub na trasie planowanej podróży – moduł klimatyczny.

6. Problemy demograficzne, społeczno-gospodarcze i geopolityczne na świecie. Uczeń:

- 1) przedstawia przyczyny nierównomiernego rozmieszczenia ludności na świecie oraz identyfikuje obszary wyludniające się i obszary, w których rośnie koncentracja ludności;
- 2) przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na świecie;
- 3) na przykładzie Londynu i Caracas analizuje wyzwania związane z rozwojem przestrzennym miast oraz dysproporcje w warunkach życia;
- 4) przedstawia nierówności w poziomie rozwoju gospodarczego świata oraz przykłady działań społeczności międzynarodowej wspierających kraje o niższym poziomie rozwoju w przeciwdziałaniu problemom społecznym – moduł ekonomiczno-finansowy;
- 5) wskazuje na mapie świata kraje toczące spory terytorialne oraz identyfikuje przyczyny wybranych konfliktów zbrojnych.

Fakultatywne efekty uczenia się (nauczyciel realizuje z uczniami przynajmniej jeden).

Uczeń:

- 1) wyszukuje przykłady przekazów medialnych o konfliktach zbrojnych na świecie i argumentuje, jak te przekazy wpływają na postrzeganie konfliktów – moduł medialny;
- 2) analizuje przykłady działań społeczności międzynarodowej mających na celu rozwiązywanie konfliktów zbrojnych na świecie.

7. Turystyka na świecie i w Polsce. Uczeń:

- 1) na wybranym przykładzie z obszaru Polski – regionu, trasy wycieczki lub szlaku turystycznego – wykazuje związek atrakcyjności turystycznej z warunkami przyrodniczymi lub z dziedzictwem kultury;
- 2) na przykładzie Hiszpanii, Francji i Niemiec identyfikuje powiązanie wielkości ruchu turystycznego z atrakcyjnością turystyczną;
- 3) wykazuje wpływ turystyki na gospodarkę lokalną oraz wyjaśnia, dlaczego turystyka może stanowić zagrożenie dla środowiska geograficznego.

Fakultatywne efekty uczenia się (nauczyciel realizuje z uczniami przynajmniej jeden).
Uczeń:

- 1) na podstawie map, opisów tras i innych źródeł informacji – na przykładzie Alp lub Himalajów – przedstawia przygotowania do uprawiania turystyki wysokogórskiej;
- 2) na podstawie map, opisów tras żeglugi i innych źródeł informacji porównuje przyrodnicze i pozaprzyrodnicze walory turystyczne wybrzeży Szwecji i wybrzeży Włoch;
- 3) ocenia atrakcyjność turystyczną wybranego kraju pozaeuropejskiego z uwzględnieniem obiektów z listy światowego dziedzictwa UNESCO.

8. Mała ojczyzna – zagospodarowanie przestrzeni i działalność człowieka. Uczeń:

- 1) identyfikuje dominanty krajobrazowe w swoim regionie oraz proponuje działania służące zachowaniu i promowaniu ich walorów;
- 2) na podstawie swoich obserwacji w terenie oraz analizy dawnych map i innych źródeł informacji przedstawia zmiany w zagospodarowaniu miejsca zamieszkania.

Fakultatywne efekty uczenia się (nauczyciel realizuje z uczniami przynajmniej jeden).
Uczeń:

- 1) na podstawie materiałów źródłowych i swoich obserwacji w terenie podejmuje dyskusję o antropogenicznym przekształceniu środowiska przyrodniczego w miejscu zamieszkania;
- 2) dyskutuje o wpływie dostępności usług i infrastruktury na jakość życia różnych grup społecznych w miejscu zamieszkania;
- 3) projektuje zagospodarowanie fragmentu „małej ojczyzny” z uwzględnieniem zachowania ładu i harmonii oraz potrzeb mieszkańców i dbałości o stan środowiska.

Wymagania dotyczące doświadczeń edukacyjnych

Nauczyciel realizuje z uczniami w każdym roku szkolnym nauki geografii co najmniej jedno doświadczenie edukacyjne – indywidualne lub zespołowe – odnoszące się do:

1. Stosowania i oceniania przydatności technologii informacyjno-komunikacyjnych do pozyskiwania, przetwarzania, wizualizacji i analizy danych o środowisku geograficznym wybranego regionu. Np. uczeń:
 - 1) opracowuje plan wycieczki w swoim regionie – z charakterystyką walorów przyrodniczych i miejsc związanych z dziedzictwem kultury – oraz przygotowuje się do odgrywania roli przewodnika turystycznego podczas jego realizacji;
 - 2) przygotowuje plan podróży zagranicznej, w której uwzględnia odwiedzenie obiektów z listy światowego dziedzictwa UNESCO, oraz szacuje koszty jego realizacji;
 - 3) przedstawia w formie prezentacji multimedialnej, filmu lub wystawy fotograficznej atrakcyjność „małej ojczyzny” jako miejsca zamieszkania i działalności gospodarczej.
2. Rozumienia i wyjaśniania zjawisk i procesów zachodzących w środowisku geograficznym wybranego regionu. Np. uczeń:
 - 1) przedstawia w formie posteru lub prezentacji multimedialnej – ilustrowanych zdjęciami z dronów, lotniczymi lub satelitarnymi – wybrane zjawiska lub procesy zachodzące w środowisku geograficznym, charakterystyczne dla wybranego kraju wraz z ich interpretacją;
 - 2) przygotowuje i przeprowadza szkolną kampanię informacyjną lub działanie edukacyjne z zakresu wybranego geozagrożenia lub zagadnienia społeczno-gospodarczego;

- 3) przeprowadza wywiad z lokalnym przedsiębiorcą/rolnikiem na temat jego działalności gospodarczej oraz wykazuje jej związek z warunkami środowiska geograficznego.
3. Poszukiwania rozwiązań redukujących niepożądane skutki działalności człowieka w środowisku geograficznym wybranego regionu. Np. uczeń:
 - 1) przeprowadza analizę wpływu transformacji energetycznej w wybranym regionie na środowisko geograficzne;
 - 2) sprawdza pochodzenie wybranych produktów oraz proponuje rozwiązania zmierzające do zmniejszenia obciążenia środowiska geograficznego ich produkcją i transportem.
4. Wykorzystywania wiedzy i umiejętności geograficznych do rozwiązywania problemów z życia codziennego oraz analizy zjawisk zachodzących w otoczeniu. Np. uczeń:
 - 1) przeprowadza ankietę na temat potrzeb wybranej grupy społecznej oraz proponuje działania w zakresie poprawy jakości życia, możliwe do zrealizowania np. w ramach budżetu obywatelskiego swojej miejscowości;
 - 2) przedstawia prognozę wpływu zmiany klimatu na środowisko geograficzne wybranego obszaru na świecie oraz proponuje sposoby przystosowywania się jego społeczeństwa do życia w obliczu zmiany klimatu lub występowania klęsk żywiołowych.

Przykładowe formy pracy z uczniami, stosowane podczas doświadczeń edukacyjnych: gra edukacyjna (terenowa, planszowa, komputerowa), prezentacja multimedialna, wystawa fotograficzna, poster, ankietę, wywiad (przeprowadzany w terenie lub on-line), wydarzenie o charakterze edukacyjnym, konkurs, projekt ścieżki dydaktycznej lub trasy wycieczki, obserwacje i pomiary w terenie.

Doświadczenia edukacyjne wymagają pozyskania przez uczniów danych z różnych materiałów źródłowych i/lub zebrania ich podczas obserwacji w terenie, a następnie analizy, przetwarzania i wizualizacji danych, sformułowania wniosków i przedstawienia wyników w formie ustalonej z nauczycielem.

Warunki i sposób realizacji podstawy programowej geografii

Istotą edukacji geograficznej w szkole podstawowej jest poznanie przez ucznia zróżnicowania środowiska przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego Polski oraz świata w celu

rozumienia zjawisk i procesów w nich zachodzących, a także wyjaśniania ich przyczyn i skutków. Geografia powinna sprzyjać dostrzeganiu powiązań i zależności w różnych skalach przestrzennych. Takie relacyjne ujęcie pomaga w rozwijaniu myślenia przyczynowo-skutkowego i odkrywaniu współzależności, a tym samym rozwija umiejętności myślenia geograficznego – całościowego i syntetyzującego. W ten sposób geografia przyczynia się do przygotowania świadomych obywateli, gotowych do podejmowania działań wynikających z wyzwań o charakterze lokalnym, regionalnym i globalnym. Z uwagi na powyższe założenia lekcje geografii powinny kształtować myślenie geograficzne, charakteryzujące się wnikliwym analizowaniem danych, wartościowaniem oraz wyciąganiem wniosków prowadzącym do formułowania prognoz i ocen.

Efekty uczenia się zestawiono w ośmiu działach. Zarówno sekwencja działów, jak i kolejność efektów uczenia się w każdym z nich mają przemyślaną kolejność, wynikającą z kryteriów filozoficznych, psychologicznych i dydaktycznych, stawianych doborowi i układowi treści.

Dobór i układ efektów uczenia się w podstawie programowej geografii w szkole podstawowej ma charakter problemowo-kompleksowy. Sprzyja on całościowemu poznaniu problemów współczesnego świata pod względem przyrodniczym, społeczno-demograficznym, ekonomicznym i kulturowym, co skutkuje postawą zaangażowania się uczniów w działania w kraju i we własnym regionie. Kluczowym warunkiem dla optymalnego wykorzystania potencjału dydaktycznego układu problemowo-kompleksowego w edukacji geograficznej w szkole podstawowej jest, aby na każdej lekcji nauczyciel dążył do:

- 1) prezentowania faktów i uogólnień w ujęciu przyczynowo-skutkowym, relacyjnym i przestrzennym;
- 2) akcentowania procesów i zjawisk dostrzegalnych i aktualnie występujących;
- 3) egzemplifikowania wybranych problemów przykładami budzącymi powszechne zainteresowanie społeczne w skali lokalnej, regionalnej i globalnej;
- 4) aktualizowania prezentowanej wiedzy, tj. poszukiwania i wykorzystania w pracy na lekcji najnowszych danych statystycznych, zebranych z wiarygodnych źródeł, oraz zwracanie uczniom uwagi na sposób ich pozyskiwania.

Ważne jest autorskie podejście nauczycieli do realizacji celów edukacji geograficznej, wyrażające się nie tylko w doborze metod, form i środków do realizacji zajęć, ale i treści kształcenia. Dlatego w podstawie programowej zaproponowano efekty fakultatywne, z których w każdym dziale nauczyciel wybiera co najmniej jeden, zgodnie z predyspozycjami,

zainteresowaniami, potrzebami edukacyjnymi zespołu klasowego oraz warunkami lokalnego środowiska geograficznego, w którym funkcjonuje szkoła.

Charakter i zakres efektów uczenia się determinuje konieczność indywidualnego i twórczego podejścia przez nauczyciela do doboru treści oraz korzystania ze zróżnicowanych metod i form pracy. Zaleca się stosowanie dyskusji, debat, projektów edukacyjnych, gier dydaktycznych, metody problemowej, metody design thinking i storytellingu, które tworzą dogodne warunki do rozwijania u uczniów krytycznego myślenia i kreatywnego rozwiązywania problemów. Do przeprowadzenia zajęć warto wykorzystywać strategię kształcenia wyprzedzającego. Często praktykowaną formą organizacji zajęć powinna być praca w grupach. Sprzyja ona rozwijaniu kompetencji społecznych, zwłaszcza współpracy, dbania o innych, komunikacji, zapewnia uczniom poczucie sprawczości.

Niezbędnymi środkami dydaktycznymi na lekcjach geografii są atlasy, mapy ogólnogeograficzne i tematyczne w formie papierowej lub cyfrowej, zdjęcia lotnicze i satelitarne, rysunki, fotografie, wykresy, diagramy, dane statystyczne i tekstowe materiały źródłowe. Są one podstawowymi źródłami wiarygodnej i rzetelnej informacji geograficznej wykorzystywanymi zarówno w codziennym życiu, jak i w gospodarowaniu przestrzenią, koniecznymi do realizacji efektów uczenia się w każdym dziale podstawy programowej.

Do zrealizowania efektów uczenia się konieczne jest umożliwienie przeprowadzenia części zajęć geograficznych w pracowni komputerowej – w nauczaniu geografii do pozyskiwania, przetwarzania, wizualizacji i analizy danych istotne jest stosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz geograficznych systemów informacyjnych (GIS).

Ze względu na specyfikę geografii konieczna jest realizacja części efektów uczenia się w terenie, zwłaszcza w najbliższym otoczeniu szkoły. Zajęcia powinny być poprzedzone przypomnieniem tych umiejętności, które uczniowie zdobyli w trakcie edukacji przyrodniczej. Do przeprowadzenia lekcji w terenie, za zgodą nauczyciela, wskazane jest korzystanie z odpowiednich aplikacji na urządzenia mobilne. Ponadto nauczyciele geografii, planując zajęcia terenowe, powinni korzystać z zasobów i oferty różnych instytucji edukacyjnych i kulturalnych np. muzeów, a także – parków krajobrazowych i narodowych, uczelni wyższych, lokalnych punktów informacji turystycznej i urzędów statystycznych. W trakcie zajęć terenowych warto akcentować zagadnienia dotyczące stanu środowiska geograficznego.

Osiągnięcie celów ogólnych geografii wymaga zrealizowania doświadczeń edukacyjnych. Udział uczniów w podejmowaniu decyzji dotyczącej wyboru doświadczenia edukacyjnego

kreuje warunki do doskonalenia przez uczniów umiejętności wyrażania własnych poglądów i ich argumentowania.